

آزمون: فارسی (۲)	دیرستان:	رشته:	ساعت شروع: صبح	نیمسال اول	تعداد صفحه: ۴
پایه یازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:	تاریخ آزمون: / ۱۰ / ۱۴۰۰	زمان: ۷۰ دقیقه		
ردیف	سوالات				
قلمرو زبانی (۲ نمره) معنی واژه، املا، دستور					
۱	معنی هر یک از واژه های مشخص شده را بنویسید. (آ) یک کیسه به پدر باید داد و یک کیسه به پسر، تا خوبستن را ضَبَعَتَنَکِی حلال خرنند. (ب) عزرائیل بیامد و به قهر یک قَبِضَه خاک از روی جمله زمین برگرفت.				
۲	برای واژه « خَنیدَه » در بیت زیر، یک معادل معنایی بیابید و بنویسید. « بگویش که در جنگ مردن بنام به از زنده و رومیان شادکام »				
۳	واژه « مَحجُوب » در کدام بیت زیر، به معنای « با شرم و حیا » می باشد؟ (آ) گر دیده و دل، پاک نگهداشته باشی (ب) شرم رویش خلق را منع از تماشا می کند هیچ از نظر پاک تو محجوب نباشد کس ندیده است و نبیند ماه محجوب مرا				
۴	املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (آ) و روز پنج شنبه، امیر را تب گرفت؛ تب سوزان و (صرصامی / سرسامی) افتاد. (ب) من نهایت بعد اختیار کردم، که (قُریت / غُریت) را خطر بسیار است.				
۵	در هریک از موارد زیر، یک نادرستی املايي وجود دارد؛ آن ها را بیابید و درست هریک را بنویسید. (آ) بادهای اواخر زمستان، ناله های وامانده گان را با بوی خون جواد خان، تا فراز قلّه های قفقاز می برد. (ب) خاک ذلیل را از حضرت عزّت به چندین اعراض می خوانند و خاک در کمال مدّت و خواری، چندین ناز می کند.				
۶	در گروه کلمه های زیر، سه مورد نادرستی املايي وجود دارد؛ درست هریک را بنویسید. « عار و ننگ - جحد و کوشش - استصقا و تشنگی - اصرار و پافشاری - خورد و بزرگ - شیر آغوز »				
۷	در همه گزینه ها، به جز گزینه نادرستی املايي وجود دارد. (آ) در چارگری زبان کشیدند (ب) بانگ و هزاهز و غریو خاست. امیر برخاست. (ت) بالبداحه، شعری در مدح گیوه من بگویند.				
۸	از طریق کدام یک از رابطه های معنایی بین واژگان، می توان به معنای واژه « اندیشه » در بیت زیر پی برد؟ « خواهی که بشمری غم و اندیشه مرا خواهم که حلقه و گره خویش بشمری »				
۹	فعل « شد »، در کدام بیت، با معنای این واژه در مصراع: « چشم پوشیدم ز خود، آینه ام بی زنگ شد » یکسان است؟ (آ) خود به خود چون غنچه وا شد عقده ها از کار من (ب) غنچه را پیش دهان تو صبا خندان یافت تا در این بستان سرا دست و دلم از کار شد آنچنان بر دهنش زد که دهن پر خون شد				
۱۰	در کدام عبارت زیر، « فعل مجهول » وجود دارد؟ (آ) من بازگشتم و این چه رفت، با بونصر بگفتم. سخت شاد شد و سجده شکر کرد خدای را، عزّ و جَل ؛ (ب) و گفت: « چون نامه ها گسیل کرده شود، تو باز آی که پیغامی ست سوی بونصر در بابی، تا داده آید. »				
۱۱	واژه « روز » در کدام بیت، نقش « قیدی » دارد؟ (آ) از زلف و رخت، روز و شبم تیره و تار است (ب) به کنجی بی مه رویش گرفتم جا که روز و شب زان هر دو، عیان، حادثه لیل و نهار است فتد نه پرتوی از مهر و نه عکسی ز ماه آنجا				
۱۲	کدام یک از قیده های مشخص شده در بیت های زیر، از نظر نوع، « صفت » است؟ (آ) سر کویی که هرگز ره ندارد پادشاه آنجا (ب) شادمان هر شبی از کوچه او می آیم گدای بینوایی را که خواهد داد راه آنجا تا ندانند که نبود به حریمش بارم				

۱	با توجه به سروده زیر ، به پرسش ها پاسخ دهید. « تا داروی او درد مرا درمان شد جان و دل و تن هر سه حجاب ره بود آ) کاربرد « را » در سروده از چه نوعی است؟ ۰/۲۵ ب) برای هریک از نقش های تبّعی « معطوف و بَدَل » نمونه ای در ابیات بیابید و بنویسید. ۰/۵ پ) کدام واژه در سروده ، « وابسته پیشین » است؟ ۰/۲۵	۱۳
۰/۲۵	در کدام یک از بیت های زیر ، واژه « شیخ » ، شاخص است؟ آ) من آن ملای رومی ام که از نظم شکر ریزد ب) از رحمتِ خاصش به من ای شیخ سخن گوی ولیکن در سخن گفتن غلامِ شیخ عطارم افسانه دوزخ پی تهدیدِ عوام است	۱۴
۰/۲۵	شیوه بیان جملات کدام بیت ، « تماماً » ، عادی است؟ آ) به روز مرگ ، چو تابوت من روان باشد ب) سر نشتر عشق بر رگ روح زدند گمان مبر ، که مرا درد این جهان باشد یک قطره فروچکید و نامش دل شد	۱۵
۰/۲۵	در مصراع اول بیت زیر ، « ترکیب اضافی » را بیابید و بنویسید. « نهران می گشت روی روشن روز به زیر دامن شب در سیاهی »	۱۶
۱	طبق سروده زیر ، جمله « درست » یا « نادرست » را مشخص کنید. « از روی تو شاد شد ، دل غمگینم در تو نگرم ، صورت خود می یابم آ) یک ضمیر متصل در سروده وجود دارد و نقشی آن ، « مضاف الیه » است . ب) بیت دوم ، از دو « جمله مرکب » تشکیل شده است. پ) واژه « همه » در بیت دوم ، نقشی « بدلی » دارد. ت) شیوه بیان همه جملات ابیات ، به جز یک مورد ، « عادی » است.	۱۷
قلمرو ادبی (۵ نمره) آرایه های ادبی ، تاریخ ادبیات ، حفظ شعر		
۰/۲۵	« وجه شبّه » را در بیت زیر بیابید و بنویسید. « نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست »	۱۸
۰/۲۵	بارزترین آرایه مشترک دو بیت زیر را بنویسید. آ) با زمانی دیگر انداز ای که پندم می دهی ب) ساعدِ شه مسکنِ این باز باد کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست تا آبد بر خلق این در باز باد	۱۹
۰/۲۵	« دریای خون » در بیت زیر ، استعاره از چیست؟ « در آن دریای خون ، در دشت تاریک به دنبال سر چنگیز می گشت »	۲۰
۰/۲۵	بخش مشخص شده در سروده زیر ، بیاتگر کاربرد کدام آرایه ادبی است؟ بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مردِ خواب و خفتی / « <u>رو سر بنه به بالین ، تنها مرا رها کن</u> »	۲۱
۰/۲۵	در عبارت زیر ، معادل کنایی مفهوم: « متوسل شدن » را بیابید و بنویسید. « اینجا ، عشق معکوس می گردد ؛ اگر معشوق خواهد که از او بگریزد ، او به هزار دست در دامنش آویزد. »	۲۲
۰/۲۵	شاعر ، در بیت زیر ، از چه آرایه ای برای خلق « کنایه » بهره گرفته است؟ « آمد سوی کعبه ، سینه پر جوش چون کعبه نهاد حلقه در گوش »	۲۳
۰/۵	واژه مشخص شده در بیت زیر ، چه آرایه ای دارد؟ و مفهوم آن چیست؟ « از سر تعمیرِ دل بگذر که معمارانِ عشق روزِ اول ، رنگِ این <u>ویرانه</u> ، ویران ریختند »	۲۴
۰/۲۵	در عبارت زیر ، کدام واژه ، « مجاز » دارد؟ « چهره هایی که از خبر حمله روس در هم رفته بود ، با تماشای شکوه سپاه ، شکفته می شد. »	۲۵

۰/۲۵	عبارت زیر ، به چه واقعه ای « تلمیح » دارد؟ « ملائکه مُقَرَّب ، هیچ کس ، آدم را نمی شناختند. می گفتند: « آیا این چه نقش عجیبی است که می نگارند؟ »	۲۶
۰/۲۵	در بیت زیر ، قسمت مشخص شده ، « کنایه » از چیست؟ « ما به فلک بوده ایم ، <u>یار مَلک بوده ایم</u> باز همان جا رویم ، جمله ، که آن شهر ماست »	۲۷
۰/۲۵	در بیت زیر ، واژه « دوش » در ارتباط با واژه « دست » ، چه آرایه ای ایجاد کرده است؟ « در خواب ، دوش ، پیری در کوی عشق دیدم با دست اشارتم کرد که عزم سوی ما کن »	۲۸
۰/۲۵	همه شعرای زیر ، سروده هایی در قالب « چهارپاره » یا « دوبیتی های پیوسته » دارند ، به جز: (۱) سعدی (۲) فریدون توللی (۳) فریدون مشیری (۴) ملک الشعرای بهار	۲۹
۰/۵	پدیدآورنده کدام آثار در کمانک مقابل آنها ، <u>نادرست</u> ذکر شده است؟ « تذکره الاولیا (عطار) ، مرصادالعباد (سعدی) ، عباس میرزا ، آغازگری تنها (مجید مجیدی) ، اسرار نامه (عطار) »	۳۰
۰/۲۵	<u>سراینده بیت زیر</u> را از کمانک مقابل آن تعیین کنید. در ره عشق وطن از سر جان خاسته ایم / تا در این ره چه کند همت مردانه ما (رهی مُعیری - فریدون مُشیری)	۳۱
۱	« حفظ شعر »	۳۲
۰/۵	آ) مصراع دوم بیت زیر در کدام گزینه ، به درستی ذکر شده است؟ « زین همرهان سست عناصر دلم گرفت » (۱) شیر خدا و رستم دستانم آرزوست (۲) بگشای لب که قند فراوانم آرزوست	۰/۵
۰/۵	ب) مصراع اول بیت زیر را بنویسید. « هم خُطواتش متقارب به هم »	۰/۵
قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب		
معنی و مفهوم نثر (۲/۵ نمره)		
۰/۵	بونصر را بگوی که امروز دُرُستم.	۳۳
۰/۵	و بُتانِ زرین شکسته و بگداخته و پاره کرده.	۳۴
۰/۵	آن را هیچ خزانه لایق نیست ، آلا حضرت ما.	۳۵
۰/۵	در هر ذره از آن گِل ، دلی تعبیه می کرد.	۳۶
۰/۵	آن را امیر المؤمنین می روا دارد سِتَدَن.	۳۷
معنی و مفهوم نظم (۲/۵ نمره)		
۰/۵	یقین ، مرد را دیده بیننده کرد	۳۸
۰/۵	ز رخسارش فرومی ریخت اشکی / بنای زندگی بر آب می دید	۳۹
۰/۵	گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم	۴۰
۰/۵	پرورده عشق شد سرشتم / جز عشق مباد سرنوشتم	۴۱

۰/۵	به روزِ مرگ ، چو تابوتِ من روان باشد / گمان مَبَر ، که مرا درد ، این جهان باشد	۴۲
درک مطلب (۳ نمره)		
۰/۲۵	مفهوم « آفرینشِ دقیق و بی نقصِ خداوند » ، از کدام بیت زیر ، دریافت می شود؟ (آ) اگر لطفش قرینِ حال گردد همه ادب‌ها ، اقبال گردد (ب) به ترتیبی نهاده وضعِ عالم که نی یک موی باشد بیش و نی کم	۴۳
۰/۲۵	در بیت زیر ، مقصود از « صنمِ گریز پا » کیست؟ « بروید ای حریفان ، بکشید یار ما را به من آورید آخر ، صنمِ گریز پا را »	۴۴
۰/۲۵	دیدگاهِ مذهبیِ بیتِ زیر ، در کدام گزینه ، به درستی ذکر شده است؟ « کدام دانه فرورفت در زمین که نُرسْت؟ چرا به دانهٔ انسانت این گمان باشد؟ » (۱) باور به معاد (۲) باور به خلاقیتِ خداوند	۴۵
۰/۲۵	« سَری سَقَطی » ، در عبارت زیر ، چه عملی را نکوهش و مذمت می کند؟ « سَری گفت: وی در کوه ساکن شده است؟ بس کاری نباشد. مرد در میان بازار مشغول تواند بود. »	۴۶
۰/۲۵	طبق بیت زیر ، « عقل » در حلّ چه مسألی عاجز است؟ « یک بار هم ای عشقِ من از عقل میندیش بگذار که دل حل بکند مسئله ها را »	۴۷
۰/۲۵	تصویر به کار رفته در مصراع : « فرو می ریخت گردی زعفران رنگ » ، با کدام بیت زیر یکسان است؟ (آ) چو خورشید زد عکس بر آسمان پراگند بر لاژورد ارغوان (ب) چو خورشید تابنده بنمود پشت هوا شد سیاه و زمین شد درشت	۴۸
۰/۲۵	طبق عبارت زیر ، چرا « قاضی بُست » از پذیرشِ هدیهٔ « سلطان مسعود » خودداری می کند ؟ « گفت: خواجه با امیر محمود به غزوها بوده است و من نبوده ام و بر من پوشیده است که آن غزوها بر طریقِ سنّتِ مصطفی هست یا نه؟ من این نپذیرم و در عهدۀ این نشوم. »	۴۹
۰/۲۵	در بیت زیر ، به کدام ویژگیِ شخصیتیِ « عبّاس میرزا » اشاره شده است؟ « چون شیر به خود سپه شکن باش فرزندِ خصالِ خویشتن باش »	۵۰
۰/۲۵	عبارت زیر ، با کدام گزینه ، ارتباط معنایی دارد؟ « آدم به زیر لب آهسته می گفت: « اگر شما مرا نمی شناسید ، من شما را می شناسم ، باشید تا من سر از این خوابِ خوش بردارم ، اسامی شما را یک به یک بر شمارم. » (آ) وَ عَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا (ب) إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا	۵۱
۰/۲۵	در عبارت زیر ، مقصود نویسنده از قسمت مشخص شده چیست؟ « مردمی که به خانه های تاریک و بی دریچه عادت کرده اند ، از پنجره های باز و نورگیر گریزان هستند. »	۵۲
۰/۵	حمیدی شیرازی در ابیات زیر ، چه کسی را و با کدام ویژگی بارز او وصف می کند؟ « چه اندیشید آن دم ، کس ندانست که مژگانش به خون دیده تر شد چو آتش در سپاهِ دشمن افتاد ز آتش هم کمی سوزنده تر شد »	۵۳
ص ۴		
شاد باشید.		

« پاسخنامه »

قلمرو زبانی (۲ نمره) معنی واژه ، املا ، دستور

۰/۵	۱	آ) « ضیعتک » (زمین زراعتی کوچک) ب) « قبضه » (یک مشت از هر چیزی)
۰/۲۵	۲	« بنام » (هر دو به معنای « مشهور و معروف » است)
۰/۲۵	۳	گزینه « ب » در گزینه « آ » ، « محبوب » به معنای « پوشیده و پنهان » به کار رفته است.
۰/۵	۴	آ) « سرسامی » ب) « قربت »
۰/۵	۵	آ) « وامانده گان » (واماندگان) ب) اعراض (اعزاز)
۰/۲۵	۶	« جحد و کوشش » (جهد و کوشش) / « استصقا و تشنگی » (استسقا و تشنگی) / « خورد و بزرگ » (خرد و بزرگ)
۰/۲۵	۷	گزینه « پ » سایر گزینه ها: آ) چارگری (چاره گری) / ب) همیت (حمیت) / ت) بالبداحه (بالبداهه)
۰/۲۵	۸	« تراذف » « غم و اندیشه » مترادف هستند.
۰/۲۵	۹	گزینه « ب » هر دو به معنی « گردید » و « فعل اسنادی » هستند. / در گزینه « آ » ، به معنی « رفت » و « فعل غیر اسنادی » می باشد.
۰/۲۵	۱۰	گزینه « ب » فعل های مجهول: « گسیل کرده آید » و « داده آید »
۰/۲۵	۱۱	گزینه « ب » چون در اینجا قابل حذف است. / در گزینه « آ » ، « نهاد » است.
۰/۲۵	۱۲	ب) « شادمان » در گزینه « آ » ، « هرگز » ، قید است.
۱	۱۳	آ) « فک اضافه » (درد مرا درمان = درمان درد من) ب) معطوف (دل / تن) / بدل (هر سه) پ) وابسته پیشین (هر)
۰/۲۵	۱۴	گزینه « آ » (شیخ عطار) در گزینه « ب » ، « شیخ » ، « کسره » گرفته است و « شاخص » نیست.
۰/۲۵	۱۵	گزینه « ب » در گزینه « آ » ، « را » فک اضافه است و شیوه بیان بیت را بلاغی کرده است.
۰/۲۵	۱۶	« روی روز »
۱	۱۷	آ) « درست » « م - م » در « غمگینم » ضمیر متصل و مضاف الیه است. در سایر موارد « م - م » شناسه است. ب) « درست » [اگر] در تو نگرم ، صورت خود می یابم / [اگر] در خود نگرم ، همه تو را می بینم پ) « نادرست » « همه » در اینجا ، « قید » است (به معنی « فقط ») ، نه « بدل » . ت) « درست » شیوه بیان جملات ، فقط در مصراع اول ، « بلاغی » است و در سایر جملات ، « عادی » می باشد.
قلمرو ادبی (۵ نمره) آرایه های ادبی ، تاریخ ادبیات ، حفظ شعر		
۰/۲۵	۱۸	وجه شبه: « رگ و استخوان ماند و پوست »
۰/۲۵	۱۹	« جناس همسان یا جناس تام »

۰/۲۵	« میدان جنگ »	۲۰
۰/۲۵	« تضمین » / محمد رضا شفیعی کدکنی ، مصرعی از مولوی را عیناً، در سروده خویش به کار برده است.	۲۱
۰/۲۵	« در دامن آویختن »	۲۲
۰/۲۵	« تشبیه » « چون کعبه نهاد حلقه در گوش » (کنایه از مطیع و فرمانبردار شدن / متوسل شدن)	۲۳
۰/۵	« ویرانه » (استعاره) / مفهوم: « دل »	۲۴
۰/۲۵	مجاز (روس) روس = ارتش روس	۲۵
۰/۲۵	« خلقتِ حضرتِ آدم »	۲۶
۰/۲۵	« در اوجِ معنویت و فارغ از دغدغه های مادی بودن »	۲۷
۰/۲۵	« ایهام تناسب » / « دوش » در معنی دوم خود (شانه و کتف) که اینجا مورد نظر نیست ، با « دست » تناسب دارد.	۲۸
۰/۲۵	گزینه « ۱ »	۲۹
۰/۵	« مرصاد العباد » (نجم الدین رازی) / « عباس میرزا ، آغازگری تنها » (مجید واعظی)	۳۰
۰/۲۵	« رهی معبری »	۳۱
۱	« ب » هم حرکاتش متناسب به هم »	۳۲
قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب		
معنی و مفهوم نثر (۲/۵ نمره)		
۰/۵	« به بونصر بگو که امروز سالم و سرحال هستیم. »	۳۳
۰/۵	« و بت های طلا را شکسته و ذوب کرده و به سکه تبدیل کرده است. »	۳۴
۰/۵	« هیچ مکانی جز درگاه ما ، شایسته آن چیست. »	۳۵
۰/۵	« در هر ذره ای از وجودِ حضرتِ آدم ، دلی را جاسازی می کرد. (ارزش و جایگاهِ والایِ عشق) »	۳۶
۰/۵	« خلیفهٔ مسلمین ، گرفتنِ آن را جایز می دانند. (آن را می پذیرد) »	۳۷
معنی و مفهوم نظم (۲/۵ نمره)		
۰/۵	« اعتقادِ قلبی به خداوند ، چشمِ دلِ مرد را بینا ساخت. »	۳۸
۰/۵	« از آنجا که عمر و قدرت خود را پایان یافته می دید ، شروع به گریستن کرد. »	۳۹
۰/۵	« اگر قدرت مالی و جسمی داری ، مانند درختِ نخل ، بخشنده باش . »	۴۰
۰/۵	« ذات و طبع من ، پرورش یافتهٔ عشق است و امیدوارم که جز عشق در سرنوشت و تقدیر من نباشد. (در عشق بمیرم) »	۴۱
۰/۵	« هنگام مرگم که جنازه ام را تشییع می کنند ، فکر نکن که من به خاطر دل بستگی های دنیوی غمگینم. »	۴۲
درک مطلب (۳ نمره)		
۰/۲۵	گزینه « ب »	۴۳
۰/۲۵	« شمس تبریزی »	۴۴
۰/۲۵	گزینه « ۱ »	۴۵
۰/۲۵	« گوشه نشینی زاهدانه و پرهیز از فعالیت های روزمره »	۴۶
۰/۲۵	« مسائل عاشقانه و امور مربوط به دل »	۴۷
۰/۲۵	« ب »	۴۸
۰/۲۵	« چون معتقد است که جنگ های سلطان محمود غزنوی طبق سنت پیامبر نبوده است. »	۴۹
۰/۲۵	« خود اتکایی و استقلال »	۵۰
۰/۲۵	گزینه « آ »	۵۱
۰/۲۵	« عقب ماندگی و خرافه پرستی »	۵۲
۰/۵	« سلطان جلال الدین خوارزمشاه » / « وطن پرستی »	۵۳

شاد باشید.